

СЫЙ БЕРИУ

«Намысын бийикде тутууну эмда кишиликти юлгюсю болгъанлай къаллыкъды»

Эчи аскер операцияда къуллукъ борчун толтура туруп этген кишилиги эмда батырлыгы ючюн Россияни Президентини Указы бла гвардиялы капитан Тимур Тамазовха Россей Федерацияны Жигити деген ат аталгъанды, ёлгенден сора. Геуюрке юн КъМР-ни Башчысы Казбек Кокос Россейни хауа-десант аскерлерини штабыны таматасыны орунбасары гвардиялы полковник Эдуард Сторожев бла бирге Россейни Жигитини Алтын Жулдузун Тимур Тамазовну юйорюне ёмюрлюк саклауы бергендиле.

«Эдуард Сторожев а капитан Тамазовну жигитлик жолуну юсюнден халар айтханды «Эчи аскер операция барган жерде ол эчи аскерчи къауумгъа уста башчылыкъ этгенди, бек тынгылы хазырланган офицер болгъанын» деп чертгенди КъМР-ни Башчысы.

Энда отряд аскер-десант аскерлени алчы ёлмолеринден бирине саналгъанды. Капитан Тамазовну таукел эмда тюз оноуларны хайырландан нацистлеге улуу хата салынганды эмда ол башчылыкъ этген аскерчилени хорлам аламы жанында болгъунуа ийиндиргъанды эмда келлендиргенди. Командование кесини жигитлерин унутмайды, ала бла ёхтмендени.

«Тимур Тамазов, жигитлигин бла кишилигин, Ата журтуна бла аскерчи тенглерине кертичилигин кёргозотп, къыралыбызны, сабийлерибизни да келир заманлары ючюн жан бергенди. Россей анга къажу бурулгъан торлю-торлю къауалыгъа бла сынаулагъа кел кере тюбегенди, алай ма быллай жашларыны хайырындан жалынчакъсызлыгын, жерини бирлигин да саклаулагъанды. Халкъыбызгъа тере болгъан адал-къылыкъ хазина къорулангандыла, хорлами не заманда да Россейни жанында

болгъанды. Бюгюнлюкде да ол къыйын сынауладан бет жарыкълы чыгарылышына исекизиме», - дегенди Казбек Кокос. Ол Къабарты-Малкъаргъа бла Россейге алай ахшы жашны ёсдюрген атагъа бла амангъа, саулай тукумгъа да испас этгенди. «Биз Тимур Тамазов бла ёхтмендебиз! Ол республикабызда жашагъан хар адамгъа да намысны бийикде тутууну эмда кишиликти юлгюсю болгъанлай къаллыкъды. Гвардиялы капитан Тимур Мухамедович Тамазову аты бизни эсибизде къаллыкъ-

кёргозгенди. Анга буорулгъан борчун толтуруугъа жууалы кезден къарганды, керек заманда амал таба да билгенди. Киев жанында къорулануны ызы ал сатырларнда болуп, баталонну къауумуна башчылыкъ этгенди. Нацистлени алгъа ёшон урууларын тыйуу сормешле кеси къатышханды, башалагъа ётгюрлюкю бла чыдамлыкъны юлгюсюн кёргозотп.

Былытны июль айны ортасында капитан Тамазов «Штурм» биригдилерин отрядны командирине салынганды. Аны башчылыкъ-

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоосуна пресс-службасы.

Таппандырыу

Арбазланы айбатландырыу гъта – аслам эс

Къабарты-Малкъарда кел фатарлагъа тынгылы ремонт этуу систему ишлегени он жыл болды. Ол къуруно ичимде шахар тийрени айбатландырыу жаны бла аслам жумуш тамаланганды. Саулай алып айтханды, 402 чакълы кел фатарлы юйно арабы жангыртылганды.

Анда сора да, республикалы бюджетден болжалары чыкгъан 67 лифтин алышыра Фондха субсидия ёлмолерини хайырландырыу ачында кыялгъанына башха объектиге ремонт этгенди – къанжаларны эм инженер коммуникациялары да алышханды.

Эге сала айтсакъ: былыттыр «Иги шахар болууну къуруу» миллир проект бла 59 736 квадрат метрде бардырылган ишлен хайырландан элли арбаз мардалагъа келиширча болгъандыла: асфальт жайылганды, кир-кипчи атарча оруула он шитикле салынгандыла.

Тынгылы ремонт этген фонд 2021-2022 жыллада тийишли ишле ючюн жашуу журтланы иелеринден танг кесек аха жыйганды эм борчуланы санын да азайтханды. Аны хайры бла бурунну жыл-80, 2022 жылда 50 арбазны айбатландырыу гъта онг табылганды.

Жангы законодательствогъа кере, тынгылы ремонт ишле жаланда бек тозурагъан юйледе бардырылкъдыла. Ол адамланы ахчаларын тийишлисича хайырландырыу эм ала жашагъан юйлерине аялуу кезден къарвара этерге ахшы амалды.

Быйыл энтда да 48 арбазгъа кыраллыкъды. Саулай алып айтханды, жангыртыу жумушга 50 минг квадрат метрде тамамланлыкълдыла. Дагъыда 2024 жылгъа уа элли арбаз таппандырылкъды.

Эл мюлк

Малла къышда апчымазча

Белгилисича, къыш кезиуде малла аслам телью бередила, ол себелден фермерлени быйыл да улуу фрейда тошкорку умутлары барды. Сёз ючюн, былыт 850 минек 700 буюу бергендиле. Ол ахшы керюмдюю. Быйыл мал аш да жетерча барды. Республикада бир туаргъа 30 центнер аш хазыр этилгенди, ол а он центнерге кепдю.

Мал ашны иги кесеге сют берген тууарлагъа къоратылады. Хар замандача, алуучулары асламысы 2.5-процентлик сютню илейди. Ол себелден аны бузулмазны амал эс бурулды.

Къыш кезиуде малчылыкъ ёлмолеге улуу сынауду, нек дегенде хайуанлауыга жайлыкъландан эсе фермалда келбюрек кечинирге тошеди. Ол къалай ётгенине кере аламы халлары эм продукцияны игилигине да себеплик этеркиди. Аны ючюн ёлмюде къармашхалла сютю эмда эти малланы тийишли халда тутар ючюн кючлерин аямая кюрешедиле.

санда 101 трактор, 6 оруучу, 1 комбайн эм башха торпюринден да жыйрмасы алынгандыла. Алай бла белгилентен план алып процентне артык толтурулганды.

Эл мюлке урунганла техниканы лизинг бла алыра амалны тийи хайырландыла. Алай бла былыт мюлклене барысында да лизинг компаниялары себеплиги бла 327 миллион сом багъасы 67 чакълы эчки техника эм оборудовани алынгандыла.

Сугъары – бай тирликни мурдору

Къабарты-Малкъарда эл мюлке ёлмюнен жерлени элли проценти сугъарылыра мадар этилгенди. Ол а жылгъа эки керек окъуна бай тирлик жылгъа онг береди. Ол себелден мелиорацияны айтныуу бла байламлы республикада талай къыйматлы ресурска ишейди.

Эл мюлке жерлени сугъарыу гъта республикада аслам эс бурулады. Арт жыл-

лада исси кюнге келбейгендиле, жаууула уа азайгъандыла. Ол себелден сугъарыуу системаланы хайырлануу бюгюнлюкде болмагъанча магъаналды. Аны ючюн аграрчыла арт жыллада алагъа аслам эс бурудыла. Бусагъагъа 130 минг гектардан 15 минги неда эки тенгинден келбюсе сугъарылады, дейди КъМР-ни эл мюлк министри Хасан Сижажев.

Ол айтхангъа кере, бурунну жылда республикада жылгъа эки керек тирлик берген жаланда 3,5 минг гектар бар эди. Былыт а ол 5,5 минг гектаргъа жетдирилгенди. Хар заманда да сабанлыкъланы танг кесеге мизреулюк нартыюк ёлмюнеди. Аны ючюн сугъарылган амал мында да тийи хайырландыла. Сёз ючюн, былыт бир гектардан 100-200 центнер тирлик алынганды, башха жерледе уа жаланда 70 центнер чыкыгъанды. Эки керек орулган жерледе да 80 центнер тирлик алынганды.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Къайгырыу

Аскерчилерибизге, аламы юйюрлерине да болушлукъ тапдырырча

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Казбек Кокос Россейни хауа-десант аскерлерини штабыны таматасыны орунбасары Эдуард Сторожев бла тюбешгенди.

Мобилизациягъа тюшюп, эчи аскер операция барган тийреде аскер къуллукъларын толтургъанлагъа, аламы юйюрлерине болушлукъ тапдырыу соруула сюзюлгендиле. Республиканы таматасы Къабарты-Малкъардан гуманитар жюкле аскерчилерибиз турган жерлеге тохтамагъанлай жиберилгенлей тургъанларын билдиргенди. Ол жумушка республиканы халкы, жаш телью организацияланы волонтерлары къатышдыла.

Казбек Кокос аскерчилени юйюрлерине, республиканы Жигитлерине эс белгенлери ючюн Россейни Хауа-десант аскерлерини командованиясына ыразылыгын билдиргенди.

ПАРЛАМЕНТ

Тиширыулары жамауат-политика, экономика жашауда тириликлери кюч ала барады

КъМР-ни Парламентинде Тиширыулары «Россейни ишанчлыкълыгъ» битеуроссей союзуна регион ёлмюноуоу башламчылыгы бла депутатла бла тюбешуу болганды. Къонакълыгъа законла чыгарыуу органы спикери Татьяна Егорова, аны орунбасары Мурат Барданов,

Бизни берюу, илму эм жаш тельюно ишлери жаны бла комитетни башчысы Нина Ишурова да тюбегенди. Кегенши аллында уа къонакълыгъа Парламентни мемиянда эскурсия къуралганды.

Ақыры 2-чи бетдеди.

Ачылыу

Тюнене Нальчикни отуз ючюнчю номерли школуну мурдорунда республикада Педагогнубла насийатчыны жылкы къууачыны халда ачылыганды.

Алгъышла, саугъала, жырла да

Эсгериле

Бизни республикада битеу элде да биринчи устаналаны асламысы башха миллетленде болгъандыла, келбюрек – орусула. Ала тилибинги ангыламагъанлыкълыгъа, тауула билимге итинген, окургула сыйген халк болгъанын терк сезген эдиле.

«Жюрегим шошайгъан, насыбым тутхан жер Кавказды»

3 бет

Маданият

Черек районну китапханасыны тарыхы 20-чы жылладан башланады. Анда ишлегенле уа эллиени араларында жакылыкни кетерин ючюн къаты кюрешгендиле.

Жарыкъландырууну от жагъасы

4 бет

Эсгериуле

«Жюрегим шашаган, насыбым тутхан жер Кавказды»

Бизни республикада битеу элдеде да биринчи усталаны асламысы башка миллеттеден болгандыла, кёбюрек — орусчула. Ала тилибизни ангыламаганылыгыга, таулула билимге иттиген, окутурга сойген халкы болганын төрк сезген эдиле. Совет Союзда бек билими миллеттеден бийи таулула болуп тургандыла. Ол бийик жетишимге биз башка миллетти биринчи усталаны хайырларындан жеткенбиз. Аланы кыйыйналы бир заманда да унутулук тойюдула.

Кылыр ючюн КьМКУ-ну профессору Башыйланы Светлана студентлени бла школчунаны араларында эришуу бардырган эди: ала битеу орус усталаны жасперинден эшитген халпарларын жазгандыла, сора профессор барысын да бирге жыйып, 2016 жылда «Эльбрус» китап басмада «Орус усталаны юсюнден» деген кытайны басмалаганды.

эди, алай жаш адамлагыла жол бериге керекти, 1983 жылдан бери ишлемейме, алай элими-жерими, сабийлени, усталаны да сойгенлей кылганым. Насып деген сөзюм магъанасын Кавказда ангылаганым».

Сынаула

Нина Васильевнаны юйору Кавказга дери Сибирде жашаганды. «Кыйынлыкыла кёрюч ючюн кыламанмын», — дейди устаз. — 1938 жылда атабыз Горкунов Васильини туттыла да, андан сора аны юсюнден халпар билмей турганыбыз, 75 жылдан сора 2013 жылда бизни кыргызларыбызга жууап келеди: атымы 1938 жылда ёлтургендиде, 1956 жылда «тройка» терс иш этгенин Красноярск шахарда суд шарт белгилегенди. Атымы аты жалган болмаганыча кёл жыйган эдиле айтмасоз, сыфатларына кырасанг а», — дей эдиле. Бизни Кавказга насыпты жашуу излей барганыбызны билмей...

Енисейскден Нальчикке

«Школну Енисейск шахарда бошга-нымдан сора, Енисейск педагогика училищеге киреми, — дейди Нина Васильевна, — биринчи курсу бошайма, сора биз дери, Кавказга, кёбюрге оюм этебиз. Ол 1947 жыл эди. Мында Ак-Сууда анымы эгчи Удовичанка (Тимошенко) Елизавета Матвеевна жашай эди».

ол бизге көз-кылак болуп келген эди. Адамла уа бизни да ол аманлыкчыла бла болган суучу: «Бу сабий кызыкчыла не зат этген болуптур? Уручулукка не нада мурдарлыккага соеилдикдиге деп айтмасоз, сыфатларына кырасанг а», — дей эдиле. Бизни Кавказга насыпты жашуу излей барганыбызны билмей...

Каменкада

Нина Васильевна ишлеп башлаган жылдада школда өксюзде да бар эдиле, аталары Улуу Ата журт урушдан кыйтмаган, элде кыарыусуз жашаган юйюрле да аслам эдиле. Уруш тигиреткен эди халкыны. Алай тынч-тынч жашуу алдынны ызына кырайт эди.

«Директорубуз Андреев Григорий Андреевич, завучубуз а Сухин Василий Максимович эди, — дейди Нина Васильевна. — Бир кыуам замандан директор Иванченко Павел Евдокимович, ызы бла уа Кучу-кыяны Махмуд Азретович болган эдиле. Мени иште тешкюрдорен, койреткен а фронтчу Колесников Иван Порфирьевич бла аны ой бийиске Клавдия Алексеевна болгандыла. 1955 жылда Михайлов Владимир Егорович бла юйор кырабыз. Юй да ишлеп, бир бирге билеклик этип, эли бла төрт жыл насыпты жашаганбыз. Жарыууга, 2009 жылда Владимир Егорович дуньясын алышканды.

«Былдада энци белгилерге керекти: озган ёмюрюм токъсанчыны жылларына дери Кавказга кёчереге кёлпе сөө эдиле. Арта газеттеле, телевиденияда журналистле ётюрюк халпарла жайып, «Кавказ миллетли адамлары» деп битеу бу ариу жердеде жашаганыны оз урусуз, кыараны адамлача кёргозтуп, кёлпени кёллерин кыачыргандыла. Ол жылдада кёлпе фатарларын, юйлерин сатып, Кавказдан кеткендиде. Алай Совет Союзну жылларында уа бизни республикага солуртпа бир айга келгенле окуяна кёллери насыптыга самай эдиле. Бизден ариу тайбытат, хар не да өсген тирликти жер кыайда табаркыбыз? Экинчи Минги тау да жоктеу дуньяда.

Нина Васильевна бизни республикага келгенлей, аны битеу жюреги бла сойген эди. Педагогика училищени бошга-нымдан сора, аны Каменкада шолгыз жибергендиде.

«Биринчи эгечим Рая бла келгенбиз бери, артардак а — анам бла кыарында-шым Алёша, — дейди Нина Васильевна. — Жолуучулугубуз сая айга солуртпа эди. Москвада уа бир эр кийин: «Мен сизге билет алырга болушканым», — дейди да, ахабынды алды, сора кыарат кыаратынчы жок болуп кыалды. Алайда законна сыйманганынаны бир жерден башка жерге олгген кыабартылы оцирер болушады. Тюз Прохладынгейе жетигинчи,

Мектептег хазырлайдыла, хунерлерин айнытадыла

Нальчикке «Возежайка» окуу ара ачылганы алай кел заман озмаганы сөз да, ары сабыл сойкюр юйорюдоло. Мында, жашланы бла кызаланы башка-башка предметтеден ОГЭ-леге бла ЕГЭ-леге хазырларга болушукчудан сора да, аслам сейир зат барды.

жараула да унутулмайдыла. Орус тилден а школчунаны сынанымы педагог, филология имлуаны кандидатты Жанана Фурманова окутуды.

«Дерсле кыуам бла бирге эмде сабийни кесине энци да бериледиле. Аланы уа тыш кыраллы филологияны устазы, педагог-психолог Халпаланы Зухура Солтановна бардырады.

«Зуаук математика» деген ызда уа биринчи класскага барлыкыла юйорендиде. Аланы уа бу дерсле жунучмазгага тошондору, жыйнамада дери санарга, тарихлине кыуамларын ангыларга, аланы онга дери кыарыкыла, задачаланы таммаларга, геометриялы фигурала не болганыларн билриге дегенча мурдарлу затпага юйореткендиде.

ТРАМЛАНЫ Зухура.

Жангы китап

Тарыхны унутулмаз бетлери

Белгили малквар жазуучу Шауаланы Хасанын бу кюнлөдө басмадан «Боракъа сарыны» деген аты бла жангы романы чыкканды. Анда автор 1942 жылны ноябрь айны ахырында, декабрь айны алында Черек ауузунда Сауту эм Пашлары деген элдеде болган ишлени суратлайды.

Китап сегиз бөлөмдөн кыралганды. Аны «Кечеги жолуучу» деген биринчи кесеге Огъары Малкварда ол замандада болуп турган бир кыуам иш юсюнден адамланы оюмларын айтады. Аны жигитлери тарыха атлары кирген, таңылуу адамладыла. Улуу элде барганы жыйылууда бир бири оюмларына бой салмаган, аланы жашауда келишираламан таулула бла оюнулула олтурдулар. Хар бирини — партияны, кыараны алланда жетишимлери, Алай а ала бир ненча кыуамга бёлөнгендиде.

«Ажашхана дунясы» экинчи бөлөмдө. Анда Шауаланы Хасан кесини романыны жигити Локманнаны юсю бла «тынчылыкты юйю кырууган» кюнлөдө Огъары Малкварда, анда угый, тиреде кышлада окуяна, адамланы эки сайлууу арасында тургандарын кёргозди. Кыйсыды тогөзгө элтирчи жол? Кыйсыды терс? Сайлуу этер ючюн, жюрек отпан сора да, акылманлык, кыралга кертичлик керекдиде. Бю-тюнда Улуу Ата журт уруш бара турган заманда.

Халкыда «Айрылганын кыар басар, бёлөнгенин боран басар», — дегендиле эрттегиле. Тюз алай барганды иш. Былдада атлары халктын ауузунда жюроген адамланы жашуу халпары, этген оюмлары да сагыш этдиредиле. Бу бөлөмдө урушка кеткенлени кыагытларындан юзюктө, сойиктик аунасы да бардыла.

«Алени бөлөм марады» деген кесекке нени «Юсюнден айтылганын аты окуяна билдирити турду. Мында Кавказда санат болумга тири кытышхан узак, жандуурус адама этедиле оюу. Жашуу бла өйюм арасы алай жуук болганды, отдан чык да, ёртенге дегенчды хал. Башхалагыла не айтыркыса, аскерден бир турлюк бир сылтау бла келгенле, кырал кыулакыла ишлеп турганыла окуяна этпалмайдыла тюз оюму жауагыча. Алай ажадырганды адамланы кыады.

«Алай бу бөлөм ол адамлагыла эс тапдырганды сойюп, жюреги кюеди. Аны жигити Аче: «Унугыз жукудан!» — деп кычкырады.

Бу бөлөмдө автор ол кюнлөдө болган ишлени шагаты Бёзюланы Жудусхан айтканы, архив материалда жазылганы да береди. «Жукусуз кечеле» деген бөлөмгө материалла «Черек таргандыс» деген алда чыкканы документли китапдан алынып тошондиде.

«Огурусузукчуну адамлык жапарса» деген бөлөмдө архив документле кёл келтириледиле. Тенукукчаны Борчинин «Семь дней одного века» деген китебинде хайырланды автор.

Дунья — улуу, жашуу — тар» деген жетинчи бөлөмдө уа Кавказ думшандан эркин этилген замандан халпар айтылды. Ызы бла малквар халктын, башхаланы да эркинликлерин ал-

Оюм

«Адет-төре миллет хазнабыздыла, аланы сакъларга барыбыз да борчлубуз»

Тройлага барсак, стол-банды уралганыларна, жозюле бла териле кыламанмын, аланы санаыны, сыныла машиналары жасалганыларна, эки жуукчу юлюшю да бир бирге тюбеп, алгыш этгенлерине кырасанг, жюрегин кыуануу да. Ата-ангага сабийини кыуанчын көргөндөн улуу насыл болмаз. Алай, заман озуп, ол кыуанчлары болганыны атасына, не анысына тюбөсөнг, кеткенге, баш иеми барды.

«Итхана да боладыла, алай алга берилген жууап жюреклерин кыйнады. Аны юсюнден ушак эте келгенде, баш иеми барды.

«Адет-төре миллет хазнабыздыла, аланы сакъларга барыбыз да борчлубуз» — деген кесек заманы бурсала, андан ары халпар сормай да ангылыса аралары тап болмаганын.

Сора ол кыуанч кюн эсизге тошеди: арбаз толу кынакчал, той-оюн, насыплы ана, сабыр ата, таматаланы эки жаш адамга Аллахдан ахшылыкыла тилегенлери кез аллынга келедиле. Бу кыадыр иги зат кыары кетип кыалганды, деп сораса кеси кесинден. Ата-ана кыуанчын бошоганынчы, жаш адамла айрылып кыаладыла.

«Итхана да боладыла, алай алга берилген жууап жюреклерин кыйнады. Аны юсюнден ушак эте келгенде, баш иеми барды. Алгын жаны келин сабийини кыатында окуяна жуулгунун тешегенди, кыайн атасына деп наасына айтып кыяр деп кыоркыганды. Тырман этерикдиде, деп угый, ариу адетлерибизден бирин бузарга кыа соймей. Не уа келини келе-келгенлей кыайн атасы бла бир столга олтуртхан неге ушактан ишиди? Бизини заманыбызда кыайн атабызны алына ашын салгып, аны олтуртуу ашашан угый эсенг, кыатында да турмай эдик. Келин кыайн атасы бла айкала жылла окуяна сөлөшмей, намыс берип турган заманда, биргесине стол артына олтурган кыайда кыала эди? Келинчигини кыайн юйю кесибиз барган тыш болса, кыайн кыарындадан биринде башына кыуанч кыламанмын, жыйрыкканы орунуна көчкөч кийи, кыайн атанг бла стол артында олтуруп бирге аша», — демегенлери баямды.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Себеплик

БАСЫЛАНЫ Марзият.

Маданият

Жарыкъландырыну от жагъасы

Черек районну китапханасыны тарыхы 20-чү жылдан башланады. Къаышатау китапла оқуыгъа бир отуу ачыгъан эди. Анда ишлегенге уа эплинен араларында жамилкини келтири чююн къаты корошадиле. 30-чү жылда уа оп отуула китапханалагъа торлендириледе. Уруш жылда ала ишлемегендиле. 1957 жылда уа таулула кёйгончюлюкден туугъан жерлерине, журтларына къайтып

ханаланы бириктириу башланады. Ол заманда Совет районну ара библиотекасына он эл китапхана да киредиле. Биюгюлюкде бу учреждение Къашхатауу Маданият кююнде орналылды. Анда жылды тазалды. Аны келген кимге да Мечиланы Казимили бла Къулианы Къайсыны улуу суратлары тубейдиле. Чеченланы Светлана Хусейновнаны башчылыгында ишлеген тишириула уа келген

аслам адамны жумушун тамамлайды. Аны китапларыны саны уа 37 миңгеге жетеди. Аны баш жумушу – ёсюп келген тёлуюне адеп-къылыкъгъа юйретиуду, маданият хазнала бла шагырей этюуду, экология жаны бла жарыкъландырыуду, республиканы, районну, эллини тарыхларын туура этюуду.

башлайдыла. Битеу тау элдеде клубла, китапханала да ачылып тубейдиле. Къыска заманыны ичинде ала маданият аргагъа айланашыла.

1976 жылда уа къыралда китап-

адамлагъа жарыкъ тубейдиле, ишлеген затларын терк табаргъа болушардыла.

Тубешу

Ёхтемлендирген эсепле, таукеллендирген умутла

Кёп болмай Къабарты-Малкъарда «Иш кёллю Россей» жамауат биригиуно бёлёуюноу бизнесни айнтыу жаны бла експерти Гузеланы Индира бийик биричи тубешуноу бардыргъанды. Анга Нальчикден жыйырма беш чакълы предприниматель къатышканды.

Татлы ашарыкъладан къуралгъан телсини артында жыйылгъанла былтыр тамамланган ишлени эсеплегендиле, келир заманга планларын да ачыкълагъандыла. Бизнес, коюлайлыкъ, юйор, саулукъ сакълау, айнтыу, солуу бла байламлы эм башха соруулану да сюзгендиле.

Гузеланы Индира айтханнга керге, эсепле жетишимле бла ёхтемленирге онг бериледе ул келир заманга да таукелленди-

редиле. Кёмчиликле да сюзюлгендиле, алагъа керге эсерттиле этюгендиле. «Иш кёллю Россей» бизнес

школну бошаган Зарина Варгъова да бизнес жайларды болуура не эттерге кереклисин кююнде мастер-класс бардыргъанды.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Табийгъат

Аманат тийреле

Адам улу жаратылгъанлы жер кююнде кёп торюнулеу болу келедиле. Аланы кюсеринден эрте заманладан бери кёп тауруула, жомакъла, суратла, жырлада эм башха затла айтыла келгенди. Жер юсюнде адам табийгъат бла байламлыкъта мындан ары да жашарыкъды. Биз, Къабарты-Малкъар къырал бийик-тау запозедникни ишчилерин, табийгъатны Шимал Кавказын ортасында орналган, сейр энчиликтери болган жерни сакълауларыбыз дерге болукъуду.

Къай жашау алгъа баргъан адамла адамны сезимлери да торлене барды. Аны себепли запозедникни ишчилери да заманга, жорукълагъа керг бардырадыла ишлерин. Табийгъатыбызны ол сейрлик энчиликлерин адамлагъа билдиреу эмда аныгъатер ююн запозедникте табийгъат, билим, жарыкъландыруу бёлёую болды. Анда урунганда биз бочурды – адамлагъа, улуу, гетие деп къармай, бу къоруланган жерлени амманалыгыны магысанасын аныгъатуу. Аны себепли туугъан, жашагъан жеринде жаныуарны, къанталын, къуртун, къуумуркъаны, тауну, бузун, суун, агъачын,

ханысын эм башха затларын ким иги биледи деп эришлеу къурайбыз, жазмада, намузда да алы болгъанлыны сауғалайбыз. Къуру окуучулары угъай, аланы устазлары да белгилейбиз. Жылны узунуна табийгъатны энчилигин кергозген затлагъа жоралап, ол кююне бёлгилеп жыйылула да бардырады. Беллмай коннеде запозедник юсюнде алынган кинола кергозетибиз. Бир-бир жыйылулагъа Къабарты-Малкъарны Парламентини, КъМР-ни Табийгъат байлыкъла эмда экология министрствосуну келечилери, Черек районну къулулукълары да къатышдыла. Келип къарат, багъа бичип, кесерини кёз къараларын айтадыла, мындан ары да бирге къылай ишлекет тау болурун билдиреде. Сау болушула!

Халкъ жашагъан жеринде ёмюрден бери да табийгъатын сакълау, аны болууларына тоюуне, ала бла аныгъатуу. Келип къарат, багъа бичип, кесерини кёз къараларын айтадыла, мындан ары да бирге къылай ишлекет тау болурун билдиреде. Сау болушула!

Халкъ жашагъан жеринде ёмюрден бери да табийгъатын сакълау, аны болууларына тоюуне, ала бла аныгъатуу. Келип къарат, багъа бичип, кесерини кёз къараларын айтадыла, мындан ары да бирге къылай ишлекет тау болурун билдиреде. Сау болушула!

Халкъ жашагъан жеринде ёмюрден бери да табийгъатын сакълау, аны болууларына тоюуне, ала бла аныгъатуу. Келип къарат, багъа бичип, кесерини кёз къараларын айтадыла, мындан ары да бирге къылай ишлекет тау болурун билдиреде. Сау болушула!

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан

РЕДАКЦИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редактору орунбасары),
ЖАНИ УРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редактору орунбасары),
ТОКЛУЛАНЫ Бериш
(журнали секретары),
МУСУКАЛАНЫ Сакнат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМАЛАНЫ Зуура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору кабинетини – 42-63-01.
Баш редактору орунбасары – 42-38-21, 40-04-82.
Жуушасы секретары – 40-03-24.
Секретариат – 40-93-42, Корректор – 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЕЛОМЛЕРИ:
Поэтикасы эм право – 42-24-02, 42-67-68.
Экономикасы – 42-66-73.
Кулумура – 42-66-76.
Социал ишле – 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71.
Окуучула бла байламлыкъла жоруктоуу эм жазылуу – 42-37-94.
Эвни корроеспондент – 42-68-72.
Операторла – 42-66-85, 40-28-97.

Редакция авторла бла къагъат жоруктоуу.
Кюл жазмагъагъа рецензия этимейди эм ала аркъа къайтарымайдыла.
Гаргет басмагъаны материалла айтылган оюмла рекламаны оюму бла келишимге болукъуду. Алада айтылган хар зат ююн Россей Федерацияны Басмаы юсюнде законду тириликтеде материалла авторлары кесери жууалдыла.
Редакция авторладан 400 гает тингенди (машина бла жазылгъан 5-6 бет) кенино алмайды.
Гает Связаны, информация технологиялары эмда асылмаы коммуникациялары ишлери жаны бла федерал налдер службаы (Роскомнадзор) Къабарты-Малкъарла управленисыны
2016 жылда 19 декабрьде регистрация этюгенди.
Регистрация номер – ПН № ТУ07-00118. Индекс – 11 5893

Гаетин басмагъа "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службаы хазар этгенди.
Гает "Издателство "Южный регион" ООУ-ну типографиясыла басмазлангъанды.
Старополь край, Ессентуки ш., Школьный орам, 5а
Гаетинде ишлениш ташлары ююн КъМР-ни нота сувяны федерал Управленисы жууалдыла.
Телефонла: 76-01-21
Гаетинде роингъагъа сатуу ююн КъМР-ни "Росстел" ашкер обществосу жууалдыла.
Телефон: 42-69-34
Гаети майыкъла юч керге чыгъады – гаетерге, орта, шабат кююнде.

Номерте графикте керге 19 00 сагъатта кюл салында. 20 00 сагъатта кюл салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГЪАРЫЛА:
Текуланы Хауа – дежурный редактор; Кучукланы Сафит, Кетчинаны Зульфия – жууалы секретары орунбасарлары; Зезаланы Лида (1,2-чю бетле), Гетеланы Ваяз (3,4-чю бетле) – корректорла.
Тиражы 1673 экз. Заказ № 74
Гаетери 10 оумду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗАТЪЛАНИ АДРЕСИ:
36000, Нальчик шахар, Ленин алы проспекте, 5
электрон почта: ebor_50@mail.ru

Спорт

Саулукълу эм субай этеди

Спорт школла кёллюе, алагъа юрюнелден келтири торлю-торлю эришюлеге къатышып, жетишмилери, жорамлары бла да республиканы атын айтдырадыла. Гимнастика жаны бла республикада халны юсюнден жетип атепиккадан сабий-жаш тёлю специализацияланган спорт араны гимнастикадан баш тренери Ирина Тавитова Олдады Биюгюлюкде бизни ушагъарыз.

Ирина Николаевна, школ къыйсы жылдан бери ишлейди? – Гимнастиканы бөлёую 1975 жылда ачыгъланды. Биюгюлюкде жети адам болабыз – тренерлерибиз Амиран Абрамишвили, Максим Нагорняк, Елена Танкеева, хореографла Элла Третьякова бла

Валентина Машукова эм концертмейстер Белла Горнастаева. Ала барысы да ишлерин билген, бийик усталыклары болган адамладыла. Ал заманлада шахар школлары спорт залларында эртенкиде алты сагъатдан сегизге дери неда дерсленен сора жарау этип тургъан кезулерибиз кёл болгъандыла. Торт-беш жылдан асос котельнигъа ремонт этип, тап халгъа келтирген эдик. Алай он тарыкъ этгенди, бери келирге сюйген сабийле барысы да сыйынмагъандыла. Спортну бу торлюсюнде да, бирсиледен, жетишимле улуу болууларын бек сюйгенбиз. Алай аны ююн а тынгылы зат керек эди бизге. Сора КъМР-ни ол замандагъа оюучусуна Арсен Канкочова тилек писъмо жазгъан эдик. Келат бар ала бизни арагъа Нальчикде Пачев алы орамда спорт зал бергендиле. Сабийле жарауларын анда этеде. Билеу керекли затларыбыз бардыла. Аны бла бирге уа жетишимлирибиз бла да ёхтемленирге болукъуду.

Эришюлеге уа терк-терк къатышамыз? – Жарышгъа, ахчабыз болмагъаны амалын, кёл бармайбыз. Алгъарыкълада Ростовха барыргъа болукъу эдик, алай бусагъатдагъа халны эге алып, сабийлени жолгъа салыргъа сюймегенбиз. Сочинде болган битурессоу турнирге къатышканды. Бир къурум жаш спортну устасына кандидатла да болгъандыла.

Асламысында къаллай сабийле келедиле сизге? – Гитче заманларында келсе, аланы санлары иги биюгюленди. Аны себепли не къадар эрте келсе, ол къадар игиди. Сегиз-тогуз жылларында уа аланы сайлау башланады. Ата-аналаны асламысы сабийлерин спортну башха торлюлерине

берирден алгъа бизге келтирдиле. Ала талай жыл юйренгенден сора, башха секциялагъа алай бардыла. Алада да алгъа бизде жарау этип тургъан сабийлени сюйюк аладыла.

Ушакъны ХОЛАЛАНЫ Марзият бардыргъанды.

Ушакъны ХОЛАЛАНЫ Марзият бардыргъанды.

Прокуратура

Тутмакъдан чыгъарыкъ туйюлдю

Аманлыкълы къауумну къурагъан инсангъа ачылгъан уголовной иш тинтип бошагъанды. КъМР-ни прокуратурасындан бизге билдиргенлеринде, Ингуштия республикада а инсан мударрыкъ эмда право нызамны сакълаулагъа чабыуула этгени ююн жууалха тартылдыкъды. Ог юкер аскер сюд Ингуштияны Назран районуну Насыр-Корт элини инсангъа ачылгъан терсету ишнин тинтип бошагъанды. Ол РФ-ни УК-сыны 210-чю статьясыны 1-чи кесегине, 209-чю статьясыны 1-чи кесегине, 317-чи статьясына, 105-чи статьяны 2-чи кесегини «а, в, ж, з» бөлёулерине, 167-чи статья-улу къурагъанды. Аланы статьясыны 3-чю кесегине, 223-чю статьясыны 3-чю кесегине бузукълыгъа этгени ююн терселгенди. Бешчю айтханда, аны саумланган къурагъан аманлыкълы къауумгъа башчылыкъ этгени, право нызамны сакълаулагъа бла аскерчилеге чабыуула къурагъаны, бандит къуумда эки эм андан кёл адамны ёлтюргени, билл, башканы миллионе зарлан салганы, саумланы законсу сатханы эмда чачдырыуу затланы хазырлагъаны ююн этиленди сюд. Эр киши 2009-2010 жылда Ингуштияда пол-

циячылагъа төрт чабыуулу къурагъанды. Аланы кезиюнде 9 полициячы бла 15 аскерни жаралы болгъанды, атышуу баргъан жерде эки мамыр адам ёлтюролганды.

Этген амманлыкъларыны ауруулукъларын эге алып, сюд амманлыкълы жашаууну ахчына жери тутмакъда тутаргъан деген оюнуу чыгъаргъанды.

Алгъарыкълада уа Шимал-Кавказ федерал округу суддери саутланган амманлыкълы къаууму 6 келечисин жууалха тартуу оюулану чыгъаргъандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Кёрмюч

Донбасс – суратлада

Къабарты-Малкъарда аскерни фотокорреспондент Владимир Аносову «Донбасс-2022» кёрмюч бардырлыкълары. Ол КъМР-ни прокуратурасыны эмда Жаш тёлую ишлери жаны бла министерствону болшомчылыклары бла къурагъанды. Суратларында Владимир Аносос энци аскерни операцияны юсюнден керти хабары айтады.

Кёрмюч юч жерде бардырылды: 18-21 январьде Къабарты-Малкъар къырал аграр университетте, 23-25 январьда Тырынугозда Кулуйяны Къыйсын аты маданият ююге (Элбрус орам, 21-чи мекам) эмда 26-28 январьда Майский шахарда Тарих-краеведение музейде (Советская орам, 52-чи мекам).